

KVĚTEN

Řemdih

Součástí sbírek Městského muzea a galerie Dačice jsou také historické zbraně, neboli odborně řečeno militaria. Historické zbraně lze členit do několika skupin, a to na zbraně chladné, mechanické a palné. Skupina chladných zbraní je pak dále členěna na zbraně poboční (meče, tesáky, dýky, šavle), dřevcové (kopí, oštěp, halapartna, sudlice, šídla aj.) a zbraně úderné. Mezi poslední podskupinu patří bojové sekery, bojová kladiva, palcáty, okované cepy a bijáky.

Rozšíření úderných zbraní bylo reakcí na nástup kvalitnějších plátových zbrojí v polovině 14. století, které poskytovaly ochranu proti sečným zbraním (meč). Správně zacílená rána údernou zbraní dokázala z boje vyřadit i protivníka v plátové zbroji.

K bijákům jsou řazeny rovněž řemdihy. Označení "řemdih" se užívalo jak pro okované koule a dvojkónické hlavice s hřeby nasazené na ratišti (dřevěná násada), tak pro koule s hřeby zavěšené na řetězu, který je připevněn spojovacím okem k okutí ratiště. Místo spojovacího řetězu bylo rovněž užíváno koženého řemenu. Dle délky dřevěného ratiště se také odvíjí, pro jakou jednotku byla zbraň určena. Pro jízdu se užívaly řemdihy s krátkou násadou, pro pěchotu s dlouhou násadou. Tyto úderné zbraně byly oblíbeny především v průběhu 14. a následně 15. století. V našich končinách se tato zbraň dostala do širšího povědomí v souvislosti s husitskými válkami.

V případě exponátu z našeho muzea (MMaG Dačice, inv. č. 15 376) se jedná o řemdih s krátkým dřevěným ratištěm, jehož délka, včetně kovového spojovacího oka, je 53 cm. Kování násady sloužící k jejímu zpevnění se nachází po celé její délce. Řetěz se skládá z 11 ok a je dlouhý 36 cm. Koule, coby úderný prvek zbraně, je v našem případě dřevěná. Její průměr měří 11 cm a je doplněna 18 kovanými hřeby.

Využití řemdihu v boji neslo své klady i zápory. Oproti zbraním pobočným či jednoduchým úderným zbraním se síla nárazu nepřenáší na rukojeť a bojovník je tak chráněn proti bolestivému impulzu při střetu se zbraní protivníka. Vykrýt úder řemdihem pomocí štítu je také poměrně náročné. Při rozpořhování řemdihů s dlouhým ratištěm bylo zajištěno jejich nositelům bezpečné vzdálenosti od protivníka. Na druhou stranu k ovládnutí této zbraně bylo zapotřebí určitého umu. Jeho ovládnutí je mnohem náročnější než u jednoduchých úderných zbraní a je zde vyšší riziko, že bojovník zasáhne sám sebe. K úderu je zapotřebí většího rozmachu, což znamená také více prostoru a časovou ztrátu. V bojové vřavě ovšem o životě a smrti rozhoduje pouhý okamžik.

Řemdihy již dávno opustily bojiště a postupem času se přesunuly do depozitářů a výstavních vitrín muzeí. Jak je však vidno, zájem o středověké zbraně a vojenství neutichá.

Bc. Martin Rychlák

